

DE SCHAKEL

GC TEN NOEY

TUSSEN MENSEN, GEMEENSCHAPPEN EN CULTUREN

PB-PPIB-6408
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor -
Brussel X
Jaargang 52 - NR 2

2

MAR
APR
2024

Nederhandstalig tweemaandelijks
tijdschrift voor Sint-Joost-ten-Node,
de Leopoldswijk en de Noordoostrwijk
P3A9140

LENTEKRIEBELS GEVEN JE VLEUCELS

brusselse
gemeenschaps
centra
22

3-5 BINNENSHUIS
CONCERT
BUITENSPEELDAG
CARNAVAL IN SINT-JOOST
KINDERSPEELWEKEN PAASVAKANTIE
SPEELZONDAG
WEEK VAN DE MOEDERTALEN

6-7 UIT DE TIJD
HET BELEG VAN BRUSSEL, DEEL 2.

8-9 STADSNATUUR
DE KAUF

10 OVER DE VLOER
ELS DITTRICH

11 DE BIB BELICHT
DE TALENDOKTER

12-13 AL WAT GROEIT
DE KRACHT VAN BOMEN

14 KORTSLUITING
DE IMPACT VAN KOKEN

15 OP DE STOEP
OPEN CULTUURRAAD

MET DE STEUN VAN

GC TEN NOEY MAAKT
DEEL UIT VAN

SAINT-JOSSE
SINT-JOOST

FEMMA ROYALE & KINÉ MADOU

NODIGEN JE UIT OP TWEE LEZINGEN OVER DE

OVERGANGSFASE & MENOPAUZE

Een paar maanden geleden zaten we met een groepje vrouwen iets te drinken in Le Vieux Saint Josse. We kennen elkaar al jaren van voor de schoolpoort in de Grensstraat. Sommigen kennen elkaar al meer dan tien jaar, anderen iets minder lang. We variëren in leeftijd van 35+ tot 50+ en na kinderen, partner, werk/geen werk, kwam ook onze gezondheid aan bod. Blijkbaar zaten we die avond (bijna) allemaal met vragen over de overgang/menopauze. We hebben die avond het glas geheven op ons, de vrouwen, op onze kracht om met elkaar te delen en dat we ooit, wanneer we echt oud worden, samen gaan wonen om voor elkaar zorg te dragen. We hebben veel gelachen zoals altijd. Bref, we besloten om samen op zoek te gaan naar een menopauze-expert die ons groepje vriendinnen met de juiste wetenschappelijk onderbouwde input kon informeren. Vandaag is de overgang of menopauze een 'hot topic'. Denk maar aan een belangrijke politica die niet zo lang geleden afscheid nam van de politiek om na een paar weken toch terug te keren. Is dit de wispelturigheid waar over gesproken wordt wanneer vrouwen in de overgang zijn? Wij willen ons wapenen tegen wat ons te wachten staat. Jij ook? Iedereen is welkom, v/m/x van elke leeftijd. De menopauze start niet op de dag dat je 50 wordt maar al 10 jaar vroeger. Dus je kan beter maar goed voorbereid zijn.

Zondag 10 maart – van 10.30 tot 12.30 uur : Krachtig door de menopauze

Kristel Quintelier, verpleegkundig specialist menopauze en werkzaam in de menopauzekliniek in Asse, geeft een lezing over de complexiteit, de talrijke klachten (fysiek en psychologisch) en alle factoren die een rol spelen in de menopauze. *"De menopauze, vroeg of laat krijgt iedere vrouw ermee te maken. Sommigen ondervinden weinig tot geen klachten, anderen wel. In deze lezing wordt er uitleg gegeven over het verloop van deze nieuwe levensfase: welke kwaaltjes of klachten kunnen er opduiken, wat zijn mogelijke oplossingen en wat kan je zelf doen om je levensstijl aan te passen. Elke vrouw die wil voorbereid zijn op deze hormonale verandering en deze nieuwe fase in het leven, zal na de lezing meteen aan de slag kunnen met een aantal tips. Ook mannen zijn welkom om een inzicht te krijgen. Alvast een belangrijke eerste tip: luister naar het fluisteren van je lichaam zodat het niet hoeft te schreeuwen."*

Zondag 21 april – van 10.30 tot 12.30 uur : F*ck de Menopauze

Liesbeth Gijssel, schrijfster van het boek F*ck de Menopauze, wordt geïnterviewd en geeft eerlijke antwoorden op alle vragen over de overgangsfase en wat je te wachten staat. Ze scheidt feiten en mythes met herkenbare verhalen en de nieuwste wetenschappelijke inzichten. *"Vermoeidheid, gewrichtspijn, depressieve gevoelens, geen zin meer in seks ... De overgang kan veel meer inhouden dan opvliegers. En het kan allemaal al starten op je veertigste. Hoe herken je de overgang? En wat is het verschil met de menopauze? Wat kun je doen als je klachten hebt? Is hormoontherapie veilig? Nina Mallants gaat erover in gesprek met Liesbeth Gijssel, auteur van het boek F*ck de menopauze. Kom langs en stel vragen."*

HOE INSCHRIJVEN? Via femmaroyale@gmail.com | Via SMS of whatsapp:

0479 209 556 | Via Facebookpagina: <https://www.facebook.com/FemmaRoyale>

FemmaRoyale

WAAR? Gemeenschapscentrum Ten Noey, Gemeentestraat 25,

1210 Sint-Joost-Ten-Node

PRIJS: € 7 per sessie

DIT VOORJAAR IN TEN NOEY/ IN SINT-JOOST-TEN-NODE

4
DE
SCHAKEL
MAR
2024
APR

FRANZ LISZT – FRANCIS POULENC - MORITZ MOSZKOWSKI-...

Charlotte Bary

Zang

Els Faems

Piano

Wanneer: Zondag 17 maart om 15.30 uur | Deuren 15.15 uur

Waar: In het Charliermuseum | Kunstlaan 16, 1210 Sint-Joost-ten-Node.

Metrostations Kunst-Wet en Madou.

Reservatie: (pas definitief na ontvangst van betaling): € 18 (€ 15 in voorverkoop).

Betaling op rekening: BE69 4263 1247 6178 Davidsfonds Sint-Joost.

Info en reservatie: Luc Faems, 02 735 77 74, faems.luc@skynet.be

Met de steun van Emir Kir Burgemeester, op initiatief van Lydia Desloover, Schepen van Nederlandstalige Aangelegenheden en van het College van Sint-Joost-ten-Node.

BUITENSPEELDAG

Zoals elk jaar is er ook deze eerste woensdag na de Paasvakantie niets op televisie. Alle kinderen worden de straat op gestuurd om daar te spelen.

Wanneer: woensdag 17 april van 14.00 tot 18.00 uur

VAN ROOTS TOT VLEUGELS

De straten van Sint-Joost zullen weer bontgekleurd en goedgevuld zijn met mensen en muziek uit alle uithoeken van het dorp en de wereld.

Wanneer: maandag 20 mei vanaf 13.30 uur

TOCHT VAN HOOP: SINT-JOOST

Tochten van hoop vzw. stippelt wijkwandelingen in Brussel uit langs plekken van, welja, hoop. Deelnemers maken kennis met mensen en plekken waar gewerkt wordt aan een warme, inclusieve samenleving. Er is ook zo'n wandeling langs hoopvolle plekken in Sint-Joost. Zowel wie Sint-Joost denkt te kennen, als wie hier nieuw is steekt er wat van op. Hoe worden er bruggen en ontmoetingen uitgebouwd tussen verschillende culturen en religieuze gemeenschappen?

Wanneer: Zaterdag 2 maart van 14.00 tot 16.30 uur.

Waar: Vertrekpunt Ten Noey. Organisatie,

Info en inschrijven: KWB, adamlousse05@gmail.com

Prijs: deelname gratis

5

DJ WORKSHOP

DJ workshop door Entree.

Of DJ's artiesten zijn of niet laten we in het midden. Maar sowieso is het wel cool om een perfecte mix te maken van beats en klanken. Ontdek wat het recept van zo'n perfecte cocktail. En hoe je die voor elkaar krijgt. Wie weet krijg je de smaak van het DJ-en wel echt te pakken en sta je binnen drie jaar op de mainstage van Tomorrowland.

Wanneer: woensdag 24 april
van 14.00 tot 17.00 uur

Waar: in Ten Noey

leeftijd: van 12 tot 22 jaar

Maximum aantal plaatsen: 10

inschrijven: rachel@entree.brussels

entree

**HOSTED BY
WHITEWASH**

DJ WORKSHOP

BEGINNER / AMATEUR

24 APRIL, 2024

3:00 PM - 6:00 PM

@ **GC TEN NOEY**

RUE DE LA COMMUNE 25, 1210

SAINT-JOSSE-TEN-NOODE

DOELGROEP:
12 - 22 JAAR

**VERPLICHTE REGISTRATIE
INSCRIPTION OBLIGATOIRE
VIA [RACHEL@ENTREE.BRUSSELS](mailto:rachel@entree.brussels)**

MAXIMUM:
10 PLAATSEN

UIT DE TIJD

HET BELEG VAN BRUSSEL

DEEL II

■ TEKST: © JOS LAPORTE

9

DE
SCHAKEL
2024
MAR
APR

Met de dood van koning Karel II brak de Spaanse Successieoorlog uit (1701–1713/1714). Zowel de Oostenrijkse Habsburgers als koning Lodewijk XIV hadden hun oog laten vallen op de Spaanse troon. Beiden stonden familiaal even ver van Karel II. Op verschillende plaatsen hadden veldslagen plaats. Na de veldslag van Ramillies (23 mei 1706) moesten het Franse leger en de Spanjaarden Brussel verlaten op 26 mei 1706. De overwinnaar, de hertog van Marlborough, nam het bevel van Brussel over. De geallieerden kwamen Brussel binnen op 27 mei 1706. Onmiddellijk begon men de stadswallen te herstellen en alle poorten werden voorzien van ijzeren valhekkens. Er werden nieuwe gevechten verwacht. Op 22 november 1708 verscheen keurvorst Maximiliaan II Emanuel aan het hoofd van een legerdivisie te Brussel en vestigde zich in Ter Kameren. Hij wou Brussel, de stad die hij zo goed kende heroveren. Hij was van 1691 tot 1706 landvoogd van de Zuidelijke Nederlanden. Ondertussen had de Markies François de Pascale (+ 1711), vandaar de naam “de Pascalestraat”, Marlborough opgevolgd als commandant voor Brussel. Op 23 november 1708 stonden Maximiliaan II Emanuel en zijn Frans leger voor de wallen van Brussel en vroeg aan commandant de Pascale om de stadpoorten te openen, wat hem geweigerd werd. Hij stelde zijn leger op tussen de Naamse- en Leuvensepoort, in de gehuchten “Langhe Haeghen” (kant van Etterbeek – Elsene) en “Vogelkensdaal” (Noord-Oostwijk, nabij het huidige metrostation Maalbeek) en installeerde zijn

hoofdkwartier in het “Hof van Toulouse”, vandaar de naam Toulousestraat. Hij liet er loopgraven aanleggen en plaatste er kanonnen en mortieren. De aanval op Brussel kon beginnen.

In de ochtend van 26 november 1708 begon de beschieting van Brussel. Bommen vielen in de binnenstad en na negen achtereenvolgende aanvallen sloegen de Fransen een bres in de stadsomwalling, nabij de Blauwe toren. Hardnekkige gevechten hadden er plaats in de nacht van 26 op 27. Een stormloop van de Fransen begon om 8 uur 's avonds. Er werd hevig gevochten en geschoten aan beide zijden wat duurde tot 09.00 uur 's morgens. Door een krachtig tegenoffensief van het garnizoen onder leiding van commandant de Pascale, samen met de hulp van burgers, aangevoerd door Pieter Van den Putte, werden de Fransen teruggeslagen tot aan hun beginpunt.

Tijdens de nacht van 27 op 28 vernam de Keurvorst dat Marlborough met de geallieerden troepen onderweg was naar Brussel. De Fransen voelden toen de noodzaak om na twee dagen het beleg op te geven. Het Franse leger liet zeventien kanonnen, twee mortieren en een aanzienlijke hoeveelheid munitie en materiaal achter. In deze veldslag verloren de Fransen 3.000 manschappen en het garnizoen en de burgers 400.

DE SLAG BIJ MALPLAQUET – QUEVY (1709)

Filips V (Filips van Anjou) (1683-1746). Koning van Spanje van 1700 tot 1724, ten voordele van zijn zoon Lodewijk I, die op 31 augustus 1724 overleed. De vader werd opnieuw koning tot 1746.

De Slag bij Malplaquet – Quevy, nabij Mons, aan de Belgische Franse grens, had plaats op 11 september 1709. Het was één van de verschrikkelijkste veldslagen uit 18de eeuw. Hier stonden de Fransen met 79.000 man, tegenover 106.000 geallieerden. Het bloedbad was zeer groot. Naar schatting waren er aan Franse zijde 8.300 gesneuvelden, gewonden en vermisten. Aan de zijde van de geallieerden waren er circa 5.500 gesneuvelden en 12.700 gewonden. Dit alles in één dag. Het leger van de Nederlandse Verenigde Provinciën was verslagen, en kon nadien haar rol niet meer vervullen, zoals voordien. Naar militaire normen van toen ging de overwinning naar de geallieerden, maar wel een pyrusoverwinning.

DE VREDE VAN UTRECHT (1713)

De Spaanse successieoorlog werd beëindigd met de Vrede van Utrecht (1713) en voor Oostenrijk met de Vrede van Rastatt (1714).

Door de Vrede van Utrecht, die plaats had in het stadhuis, kwam er einde aan de Spaanse Successieoorlog en de godsdienstoorlogen. De Vrede is een verzamelnaam voor een reeks van verdragen waarvan het eerste werd ondertekend op 11 april 1713. De Franse onderhandelaar was maarschalk Claude Louis Hector de Villars en voor Oostenrijk prins Eugenius de Savoye. De legitimiteit van het testament van koning Karel II (Habsburger) van Spanje werd bevestigd, waarin vermeld stond dat Fillips II (van Anjou) uit het huis van Bourbon, zijn opvolger moest worden als koning van Spanje, maar werd uitgesloten van de Franse troon. Karel VI (Habsburger) van Oostenrijk kreeg Spanje niet, maar de Zuidelijke Nederlanden werden hem toegewezen, maar ook het

hertogdom Milaan, het koninkrijk Napels en Sardinië. Voortaan spreekt men van de Oostenrijkse Nederlanden.

Sinds 2005 wordt jaarlijks in de Utrechtse Domkerk het Te Deum van Händel uitgevoerd, als herinnering aan de "Vrede van Utrecht", en om dit historisch feit levend te houden.

DE VREDE VAN RASTATT (1714)

Bij de Vrede van Utrecht was keizer Karel VI van Oostenrijk niet helemaal eens met de besluiten. Een nieuwe vredesconferentie had plaats op 7 maart 1714 in het Duitse Rastatt, met dezelfde onderhandelaars. Eindelijk kwam er een einde aan de Spaanse successieoorlog en kwamen de Zuidelijke Nederlanden definitief toe aan de Oostenrijkse Habsburgers.

Jos Laporte

7

Rooms-Duits keizer (1711-1740) en Vorst der Oostenrijkse Nederlanden (1713-1740).

GERAADPLEEGDE WERKEN

- Alexandre HENNE et Alphonse WAUTERS, Histoire de la Ville de Bruxelles, Brussel, 1969 (nieuwe uitgave door Editions « Culture et Civilisation » Bruxelles), Brussel, Tome 2, 1968, p. 166 e.v.
- Yves CABUY en Stéphane DEMETER, Atlas van de Archeologische ondergrond van het Gewest Brussel, Brussel, Deel 12, Brussel – Noord-Oostwijk, 1997, p. 45.
- Dr. Marcel VANHAMME, Brussel van landelijke nederzetting tot wereldstad, Mercurius Antwerpen – Brussel, 1968, p. 182.
- Eugène VAN BEMMEL, Histoire de Saint-Josse-ten-Noode et de Schaerbeek, Saint-Josse-ten-Noode, 1869, p. 95.
- Jean-Jacques JESPERS, Dictionnaire des noms de lieux en Wallonie et Bruxelles, Editions Racine Bruxelles, 2005, p. 189.
- Wikipedia, koning Karel II, (1661-1700).
- Wikipedia, Spaanse Successieoorlog, (1701-1713).
- Wikipedia, Maximiliaan II Emanuel, (1662-1726).
- Wikipedia, John Churchill, (1650-1722).
- Wikipedia, Winston Churchill, (1874-1965).

VOLGENDE MAAL: 25 jaar geleden overleed burgemeester Guy Cudell.

DE KAUW

We hebben in deze rubriek al enkele kraaiachtigen besproken, maar de kauw (*Corvus monedula*), een vogel die meer en meer in de stad oprukt, was nog niet aan bod gekomen, dus bij deze.

KENMERKEN

De kauw is makkelijk te onderscheiden van de zwarte kraai omdat hij een stuk kleiner is, gemiddeld zo'n 34 tot 39 cm lang, dat is ongeveer de grootte van een duif. Ook heeft een kauw een grijsachtige nek en achterhoofd hoewel volledig zwarte exemplaren ook regelmatig voorkomen. Het meest opvallende aan deze vogel zijn echter de lichtgroene - grijze ogen.

LEVENSWIJZE

Kauwen zijn erg sociaal en leven in grote groepen. Ze communiceren voortdurend en luidruchtig met elkaar en maken daarbij typische geluiden 'ka - ka - kauw' of 'tsjak - tsjak'. Ze voelen zich goed op het platteland, maar bevinden zich meer en meer in verstedelijkt gebied en in de stad. Hun menu is erg uitgebreid, van naaktslakken en andere ongewervelden tot noten, zaden, eieren en fruit. Langs grote wegen zijn ze ook te vinden waar ze zich te goed doen aan karkassen van overreden dieren. Ze maken nesten in holtes van bomen maar ook op kerktorens of schouwen. Kauwennesten op de schouw kunnen een oorzaak zijn voor schouwbranden dus het is aan te raden dit regelmatig te laten nakijken door de schouwveger als er zich kauwenkolonies in de buurt bevinden. Hun lichte ogen komen van pas als ze zich in hun donkere nestholte bevinden, ze communiceren namelijk heel vaak met hun ogen.

Jonge kauwen kiezen een partner voor het leven, verwennen en vertroetelen elkaar, verzorgen elkaars veren... Wanneer het vrouwtje op het nest zit zal het mannetje haar lekkere hapjes brengen. Niet alle kauwen zijn hetero. Net als bij bijvoorbeeld pinguïns is het niet zo ongewoon om bij kauwen koppeltjes van hetzelfde geslacht aan te treffen. Kauwen zijn heel trouw en verkiezen het gezelschap van hun partner boven dat van andere leden van hun kolonie. Dat neemt niet weg dat deze vogels enorm loyaal zijn naar de andere leden van hun groep. Ze laten aan de anderen weten waar

er eten te vinden is en delen hun voedsel ook. Er is een hiërarchie in de groep, maar toch wordt niemand uitgesloten en wordt er door de andere groepsleden op toegezien dat elke kauw het goed heeft. Vijanden worden door de hele kolonie met veel lawaai verjaagd.

Net als andere kraaiachtigen, die aan de top staan van de meest intelligente dieren, zijn ook kauwen erg slimme vogels. De kauwen die in je tuin op bezoek komen zullen je perfect herkennen, en weten ook heel

goed of je vriendelijk met hen bent of niet. Deze vogels hebben een zeer goed geheugen en communiceren met een groot arsenaal aan geluiden die een taal vormen, verschillende groepen hebben zelfs verschillende "dialecten".

De kauw heeft, ook weer net als de andere kraaiachtigen, een slechte reputatie. Een groep kauwen is erg aanwezig en luidruchtig, maar deze vogels zijn ook heel nuttig in de tuin, ze eten ongewervelden zoals emelten en naaktslakken.

SCHADELIJK?

Kraaiachtigen zouden volgens veel mensen de kleine vogeltjes weggagen, het is inderdaad zo dat ze eieren of jongen eten van kleinere vogels zoals mussen of mezen. De grootste vijand van al die kleine vogeltjes (en kleine zoogdieren)... is echter de fluffy, spinnende metgezel van de mens, namelijk de huiskat. Katten brengen schade toe aan het al kwetsbare vogelbestand, veel meer dan kauwen,

eksters of kraaien. Ook is het bewezen dat het gebruik van pesticiden uiterst schadelijk is voor vogels. In het lichaam van twee weken oude mezen werd door onderzoekers in 2019 een schokkend groot aantal pesticiden gevonden, tot 36 verschillende soorten (!) van deze stoffen waaronder het sinds 1974 verboden DDT. De jonge vogels worden ziek of bezwijken vaak nadat ze van de ouders rupsen krijgen die vergiftigd zijn met insecticiden tegen onder andere de buxusmot. Maar oh ja, geef die lastige kraaiachtigen maar de schuld voor het verdwijnen van kleine vogels...

Waarom worden kraaiachtigen sinds lange tijd zo gehaat? Het heeft er zeker mee te maken dat ze graag meesnoepen van het fruit en de landbouwproducten die de mens kweekt en ons door hun intelligentie zo vaak te slim af zijn, zoals de kraaien die ostentatief op de vogelverschrikker gaan zitten. In de oudste culturen werden kraaiachtigen daarentegen vereerd en geprezen om hun intelligentie. Wodan, de oppergod van onze Germaanse voorouders, kon niet zonder zijn twee boodschappers en raadgevers, de raven Huginn en Muninn.

Zowel raven als kraaien, eksters en kauwen worden vaak met slechte eigenschappen in verband gebracht : dief, verrader, onbetrouwbaar... De zwarte kraaiachtigen worden met de dood geassocieerd, waarschijnlijk omdat zij ook aaseters zijn en zich weleens tegoed doen aan kadavers. Nochtans geloofde men ook dat het geluk bracht als een koppel kauwen op het dak neerstreek op je trouwdag, het zou een voorteken zijn voor een gelukkig huwelijk, misschien omdat kauwen zo trouw zijn aan hun partner?

Kauwen werden ook weleens als huisdier gehouden. Mijn vader had indertijd een tamme kauw, Janneke, die altijd op zijn schouder zat. Ondertussen is het verboden om in het wild gevangen kauwen als huisdier te houden, ze zijn beschermde vogels.

Hoe meer ik zelf de kauwen in onze tuin observeer, hoe boeiender ik deze vogels vind. Eén van de kauwen heeft witte veren in de vleugel, een opvallende genetische mutatie. Elke dag kijk ik ernaar uit om Witvleugel en haar mannetje te zien opduiken. Ik voeder hen noten, en als ik hen eens extra wil verwennen krijgen ze een gekookt eitje dat ik in stukjes doe.

ELS DITTRICH

Dittrich

NAAM

Els

VOORNAAM

V

GESLACHT

42

LEEFTIJD

38,5

SCHOENMAAT

Sint-Jans-Molenbeek

GEMEENTE

LEUVEN, BELGIË.

LAND VAN OORSPRONG

Nederlands

TAAL VAN HET INTERVIEW

26 januari 2024

DATUM

TEKST EN FOTOBEWERKING
© ZIGGY VENDEMIA

WAT IS JOUW ROL ALS MIJN ALLERNIEUWSTE COLLEGA?

Ik word zowaar jullie "Creatief Projectmedewerkster"! Een titel die triggert, vind ik. Een titel die mijn aandacht trok toen ik hem tegenkwam op jullie website. En dat is een groot verschil met de vacature voor dezelfde job die ik destijds tegenkwam op de website van de VGC, waar die getiteld stond als, hou je vast: "Sociaal Cultureel werker". Wat ik hier kom doen? Dat hoop ik samen met jullie te ontdekken. Mijn uitdaging is op zoek gaan naar nog niet ontdekte mogelijkheden en kansen om toffe, misschien lichtjes zotte (of net héél zotte), zinvolle of poëtische projecten ten doen in de openbare ruimte. Ik ben eigenlijk heel benieuwd naar deze gemeente. Wat leeft hier? Ik kan haast niet wachten om iedereen en alle hoeken en kanten van Sint-Joost-Ten-Node te leren kennen! Overigens heb ik hier in jullie kelderatelier een aantal jaren geleden nog mijn eerste sjaal geweven, met Lotte Veuchelen en René Wynants. Ik heb hier ook deelgenomen aan een keramiekatelier met Petra Reichel, maar na twee sessies begon jammer genoeg die eerste lockdown en toen was het afgelopen, toen mocht niks meer. Gek genoeg meen ik mij te kunnen herinneren dat deze ruimte er niet altijd heeft uitgezien zoals nu. Dat heette toen "Keldercafé" zeg je? Juist, nu zie ik het. Er stond hier toen een cafétoog en er waren koelkasten voor drank en Kaat Bauters werkte hier toen nog.

HEBBEN JE OUDERS OIT GETWIJFELD OM JE MARLENE TE NOEMEN, ELS?

Euh...neen. Maar mijn familienaam spreek je dan ook niet uit zoals die van de actrice Marlene Dietrich. De korte i en de dubbele t in mijn familienaam Dittrich geven een korte klank, in tegenstelling tot de lange ie van Dietrich. Mijn grootvader komt uit Sudeten Duitsland, het huidige Tsjechië. Mijn grootmoeder langs vaders kant komt uit Polen. Beiden zijn ze geboren in Frankrijk en ik vermoed dat ze vandaag de dag waarschijnlijk zouden worden bestempeld als economische vluchtelingen. Mijn ouders zijn opgegroeid in Limburg, al hoor je dat niet aan hun accent. Zelf ben ik geboren in Leuven. En stel je nu eens voor: Recent ben ik te weten gekomen dat familie van mijn grootvader langs moederskant een winkel heeft uitgebaat in Sint-Joost in de jaren 1950-'60. Geen idee wat ze daar verkochten in die winkel, maar ik ben het aan het uitzoeken en ik hou je op de hoogte. En kijk: Nu kom ik hier zelf werken! Dat is toch ongelofelijk?

WAT HEEFT JOU EIGENLIJK AANGETROKKEN AAN DE VACATURE VOOR DEZE ABSOLUTE DROOM JOB?

Voor mij: De focus op creatie en het experimentele enerzijds. Anderzijds hebben interventies mogen doen in het openbaar iets *rock 'n' roll*. Die drie woorden hebben het dus voor mij eigenlijk wel gedaan: Creatie, experiment en interventies. Sinds 2012 werkte ik voor Brede School Noord, verbonden aan Sint-Lukas Kunstschool in Schaarbeek. Hier wordt er onder andere gefocust op het uitbouwen van een netwerk in en rond de school en het faciliteren van samenwerkingsverbanden. Dit is super waardevol. Nu heb ik zin om ook zelf meer de handen uit de mouwen te steken en samen met de mensen van Sint-Joost projecten te bedenken én ze ook zelf uit te bouwen. Doen jullie mee?

DE TALENDOKTER

Op een zonnige namiddag in Cantine Josée of tijdens de afgelopen Dag van de Moedertalen kon je de Talendokter aan het werk zien. Verschillende speelse tests peilen naar de temperatuur van onze meertaligheid. Kinderen en volwassenen verlaten de consultatie met welgemeende felicitaties en misschien wel een hernieuwd verlangen om elke taal welluidend te laten klinken.

Patrizia Civetta bekleedt dit ambt van Talendokter samen met enkele collega's bij Foyer: "De talendokter controleert eerst de talentemperatuur. We vragen bezoekers welke talen ze spreken en welke daarvan het best. Dit duiden ze aan op de thermometer. De meest correct gesproken taal is meestal Nederlands of Frans. Daarrond hebben ze ook positieve gevoelens. Die heb je nodig om een taal te leren. Vervolgens duiden ze aan welke talen van belang zijn in hun hart. Met welke taal heb je een band, welke taal geeft je identiteit en gevoelens vorm? Het gaat haast altijd om de thuistaal, die ook de identiteit van ouders en grootouders meedraagt. Soms zegt iemand: ik ben half Marokkaan – half Belg. Dat kan je anders zien: ik ben Marokkaan én Belg. Dubbelop. Onze jeugd is meertalig: in elke klas spreken kinderen minstens twee talen, zij het niet altijd perfect. Meertaligheid betekent dat dankzij elke taal een wereld opengaat. Er huist zoveel achter een taal: cultuur, boeken, films... We testen ook de ogen. Kleuters benoemen de namen van dieren in diverse talen. Vanaf het eerste leerjaar herkennen ze letters uit verschillende alfabetten. Zo leren ze open te staan voor alle talen en culturen. Dan volgt de gehoortest. Goeiemorgen, goeiemiddag en goedenavond wordt uitgesproken in verschillende talen. Welke talen herken je? We sluiten af met de vraag welke taal of talen ze graag nog willen leren. En stoppen een pilletje toe om hier volop zin in te geven (een muntje). Foyer heeft ook Liba Lingua ontwikkeld. Liba betekent gans in het Hongaars. Dit ganzenbordspel laat ouders

reflecteren over hun omgang met verschillende talen. Doel is onder meer ouders en leerkrachten nauwer te laten samenwerken. Hoe beter je je thuistaal beheerst, hoe beter je een tweede of derde taal zal leren. 't Is goed om de hele tijd met je kinderen te spreken: dingen benoemen, uitleggen, voorlezen... Hanteer een duidelijke strategie: bijvoorbeeld Nederlands aan tafel, Frans op straat. Of Turks enkel met mama, Nederlands met papa. Of vraag grootouders consequent Arabisch te spreken. Vermijd om de zin te beginnen in de ene taal en hem af te maken in de andere. Talen mengen op deze wijze is geen goed idee. Schermtijd draagt weinig bij en hou je beter beperkt."

Liba Lingua kan je spelen in bib Joske. Ook kan je in de bib genieten van verhalen in diverse talen: we investeren in een meertalige collectie. Elke taal verdient het luid te weerklinken.

Hou website en Facebook in de gaten voor onze activiteiten: www.sint-joost-ten-node.bibliotheek.be & [Facebook.com/bibJoske](https://www.facebook.com/bibJoske).

Op zaterdag, 11.00 uur, vertellen we verhalen. Elke eerste zaterdag van de maand in het Nederlands en het Frans. Wil je zelf komen vertellen? In de taal die jij kiest? Contacteer ons, of kom langs: bibliotheek@sjtn.brussels - 02 201 00 97.

DE KRACHT

Beeld je in: Je bent aan een beperkte ruimte gebonden, blootgesteld aan de elementen zonder enige bescherming of mogelijkheid om te ontsnappen. Je moet jezelf in leven houden met wat je ter plekke vindt. Je kan nergens heen. In de ruim 3,8 miljoen jaar dat je soort op aarde bestaat heeft het leven je alles geleerd wat je wil doen. Je hebt geniale aanpassingsstrategieën ontwikkeld in soms wel heel vijandige situaties en in alle soorten klimaten. En dat deed je zonder de plek te verwoesten die je ondersteunt. Je wordt zo groot met zo weinig, je bent een boom.

BRUSSEL

In de 19e eeuw waren er zo veel bomen in Brussel dat de stad de bijnaam "de groene stad" kreeg. Vandaag telt Brussel 600.000 bomen. Daar zijn de verschillende parken en het Zoniënwoud bijgerekend. Dat mag u dan als veel in de oren klinken, ik geef u een andere, pijnlijke realiteit: in het Brussels Gewest verdwenen tussen 2010 en 2022 meer dan 62.000 hoogstambomen. Al is er een dalende trend, de laatste 5 jaar sneuvelden nog steeds meer dan 25.000 stuks.

BROEIKASGAS, DE DOODDOENER

Sinds de industriële revolutie is ons klimaat ingrijpend veranderd. De jaarlijkse uitstoot van broeikasgas in de atmosfeer is gelijk aan 27 000 empire State Buildings. Een deel daarvan wordt wel opgenomen door zee en land maar voldoende is dat niet. Het menselijk gedrag tegenover de natuur moet aangepast, onze ecologische voetafdruk gecompenseerd en we moeten af van fossiele brandstof. We hebben de natuur absoluut nodig om te overleven en zij laat zich niet gebieden. Voor de groei van de menselijke beschaving waren er pakweg 5,8 triljoen bomen op aarde waarvan we er inmiddels zo'n 3 triljoen hebben gekapt. Bijna een miljard hectare grond kan opnieuw benut worden voor aanplantingen en daar zijn de agrarische en stedelijke gebieden niet bijgerekend.

HET BESTE WAPEN TEGEN KLIMAAATVERANDERING

De natuur blijkt eens te meer onze bondgenoot. In Zurich ontwikkelt ecologist Thomas Crowther een gloednieuwe aanpak. Hij berekent hoeveel koolstof

bomen bevatten en hoeveel ze kunnen absorberen. Daarom worden wereldwijd bomen geteld en gemeten. Met behulp van AI en satellietdata worden de verzamelde gegevens in wereldkaarten verwerkt waarop te zien is hoe jaarlijks in de lente en de zomer de koolstofconcentraties sterk dalen alleen doordat bomen opnieuw bladeren krijgen. 1,2 biljoen extra bomen die een gigaton koolstof uit de atmosfeer opnemen vermindert de huidige uitstoot met 2/3 en dat is veruit de meest volledige oplossing tegen klimaatverandering.

HET BELANG VAN BIODIVERSITEIT EN ECOSYSTEMEN

Als we nog een kans willen maken is de sleutel om wereldwijd ecosystemen op de juiste manier te herstellen. Geen monoculturen maar zoveel mogelijk verschillende en op elkaar inwerkende soorten die nodig zijn om groei te stimuleren om zo enorme hoeveelheden koolstof te kunnen opslaan. Daarmee wordt een gezonde biodiversiteit gecreëerd in natuurlijke bossen met de duizenden kleinere ecosystemen waar bomen voor zorgen. De belangrijkste gebieden voor koolstofopslag zijn eveneens de belangrijkste voor de diversiteit en laat dat nu net de levensader van onze planeet zijn. Bialowieza (Polen) is het laatste ongerepte oerbos van Europa. Door zijn veerkracht en stabiliteit is dit soort bos het best beschermd tegen veranderingen. Hoe complexer het bos, hoe beter bestand tegen klimaatverandering. Als we het over biodiversiteit hebben, denken we meestal alleen aan bos en planten maar tel in uw volgende gedachte daarover zeker ook de wereldzeeën, de Noordpool, Antarctica en plaatsen als koraalriffen en veengebieden mee.

VAN BOMEN

FOTOSYNTHESE, DÉ TOVERTRUC VAN DEZE PLANEET

Fotosynthese is het proces waarbij planten zonlicht gebruiken om CO₂ op te nemen en om te zetten in een suikermolecule die als voedsel dient om te groeien. Het afvalproduct van dit biochemisch proces is zuurstof, onontbeerlijk voor de hele planeet en het profijt van al wie met longen rondloopt en moet ademen. Omdat ze niet elk jaar opnieuw van scratch af aan moeten beginnen groeien slaan bomen de grootste hoeveelheid koolstof op en dat over een langere periode. Dat doen ze vanuit hun behoefte om bij het licht te komen wat hen zo bijzonder maakt in de plantenwereld. Oude bomen hebben daardoor ook meer ecologische waarde dan hun jongere soortgenoten. Via hun wortels slaan bomen ook CO₂ op in de grond wat rampzalig is bij ontbossing. De wortels blijven dikwijls zitten, sterven af en laten de bij leven gestockeerde koolstof opnieuw los. We willen dat nog wel eens vergeten maar een boom leeft in 2 werelden tegelijk, onder de grond zit een 2de, omgekeerde boom verstoppt.

GEEN BOS = GEEN REGEN

De volkeren van het Amazonewoud weten al lang wat de wetenschap nu bevestigt. Als je bomen kapt, stopt het met regenen en groeit er niets meer. Bomen komen er niet door de regen maar de regen komt er wel door de bomen. Bomen zijn weermakers, ze beïnvloeden de regenval over continenten. Ze zijn complex en ontwikkelen en communiceren op een specifieke manier die je kan zien als een soort ondergronds internet. We zullen onze ideeën moeten bijsturen over partnerschappen tussen organismen. Het heeft iets magisch en ook tegendraads hoe bomen de wet van de zwaartekracht tarten en aan een centimeter/seconde water opnemen om het richting hemel naar hun toppen te sturen, gelijk zalmen tegen de stroom in.

BEWEZEN DIENSTEN

De mens is altijd al afhankelijk geweest van bomen. Als ijkpunt in het landschap, als voedsel, voor medicijnen, kledij, huizenbouw en verwarming, verkoeling, gereedschap, muziekinstrumenten, pijl en boog. De uitrusting van de in 1991 gevonden ijsmummie Ötzi uit de Kopertijd, bevatte voorwerpen waarin 6 verschillende houtsoorten waren verwerkt.

MYTHES EN SYMBOLIEK

De Bijbel spreekt van de boom van goed en kwaad. In Noorse verhalen is de Yggdrasil de levensboom die symbool staat voor de kosmos. Bij de Kelten zijn bomen heilig en geenszins zielloos. Ze verbinden de aarde met de hemel. Onder oude eiken sprak men recht. Op elk dorpsplein werd een boom geplant, als ontmoetingsplaats. Bij een geboorte wordt opnieuw een boom geplant. Bossen voeden en genezen, je komt er anders uit dan dat je er in bent gegaan. In sprookjes werd je moed en wijsheid er soms danig op de proef gesteld.

Bomen zijn de langst levende organismen op deze planeet, ze overleefden alle voorgaande geologische rampen, de vraag is maar of ze ook de volgende overlevingsronde zullen halen.

Oh ja, al zolang ik me kan herinneren heb ik iets met boeken en bomen. De ironie wil dat het ene niet zonder de ander bestaat. En ja, verklaart u mij maar rustig gek, deze morgen begroette ik op mijn weg 3 bomen en zoende er 1 van. Ik maal er niet om.

KOKEN IS VOOR VEEL MENSEN EEN DAGELIJKSE BEZIGHEID. WAT IS DE IMPACT OP HET MILIEU EN DE ENERCIEREKENING?

TEKST: WOUTER ACKE
TEKENINGEN: GEGENEREERD MET AI

14

DE
SCHAKEL
2024
MAR
APR

De Wat de belangrijkste kooktoestellen betreft, lijkt het beeld heel duidelijk. Een inductiekookplaat is het zuinigst. Dat komt omdat die zelf niet warm wordt maar rechtstreeks de pannen verwarmt. Het minst efficiënt is een gasfornuis, waar tot 40% van de warmte via de verbrandingsgassen verloren gaat. De traditionele elektrische en keramische kookplaten zitten in de middenmoot qua efficiëntie.

IS DE ZAAK HIERMEE BESLECHT? NIET ECHT, WANT IN CENTJES UITGEDRUKT IS HET BEELD HELEMAAL ANDERS.

Zo bespaar je met een inductiekookplaat amper 5-10€ per jaar. Aan zo'n tempo verdient dit duurdere toestel zichzelf nooit terug. En het inefficiënte gasfornuis is eigenlijk de goedkoopste manier om eten te bereiden, want in België is energie uit gas nog altijd drie keer goedkoper dan energie uit stroom. Wat goed is voor het milieu, is niet noodzakelijk goed voor je portemonnee. Of voor het binnenklimaat, want een gasfornuis vervuult ook de binnenlucht.

Bovendien moet je de verschillen tussen kooktoestellen met een korreltje zout nemen. Keukens zijn verwarmde ruimtes. Wat je 'verliest' aan warmte door minder efficiënt te koken zorgt ervoor dat je keuken warmer wordt. Waardoor de verwarming dan minder hard moet werken, en het eigenlijk geen zuiver 'verlies' is. Het heeft dan ook niet zoveel zin om met het vergrootglas kooktechnieken te vergelijken.

Bio-ingenieur Wouter Acke zoekt bij elke editie van De Schakel uit hoe we op een praktische en eenvoudige manier het best ons energieverbruik beheren en zo kortsluiting vermijden in onze portemonnee.

MISSCHIEN IS HET NUTTIGER OM NAAR ENKELE GOEDE GEWOONTES TE KIJKEN?

- Restjes warm je het beste op met een microgolfoven.
- Water kook je best met een waterkoker. Intrinsiek is dit niet beter dan een andere manier om water te koken, maar omdat een waterkoker zichzelf uitschakelt, ga je geen energie verspillen.
- Eenpansgerechten zijn tot de helft zuiniger dan bereidingen met meerdere potten. Niet alleen bij het koken, maar ook bij het afwassen.

OP DE STOEP

TEKST + CARTOON: © RODRIGO BURGOS ZAUTZIK
WWW.RODRIGOZ.NET

15

Ja, uiteraard heb ik naar het weerbericht gekeken waar ze zeiden dat het ging sneeuwen. Maar toen ik gisteren op de fiets zat, was het zo'n mooi weer dat het moeilijk om te geloven was!

**4 maart
mars**

**OPEN CULTUURRAAD WANDELING
BALADE CONSEIL CULTUREL**

18:00 - 20:00
start/départ - Cantine Josée
eindpunt/arrivée - TRACK (Noordstation-Gare du Nord)

Hapje en drankje inbegrepen - à grignoter et boisson incluses

Josée breidt graag haar netwerk uit. Aarzel niet om een buur/kennis/collega te overtuigen om mee te komen.
Laat je weten als je mee wil doen? info@cantinejosee.be

Josée aime élargir son réseau. N'hésitez pas à convaincre un voisin/une connaissance/un collègue de vous accompagner. Faites-nous savoir si vous voulez vous joindre à nous ? info@cantinejosee.be

MAART

Zaterdag 2 maart

Tocht van hoop: Sint-Joost

Open cultuurraad

Zondag 10 maart

Femina Royale: Krachtig door de menopauze

Zondag 17 maart

Concert Charlotte Bary en Els Faems in het Charliermuseum

APRIL

Dinsdag 2 tot en met vrijdag

5 april

Kinderspeelweek Paasvakantie twee ateliers: "Wereldfeesten" + "Circus voor kleuters"

Woensdag 17 april

Buitenspeeldag

Vrijdag 19 april

Theatervoorstelling: *Charlotte Pomm.*

Zondag 21 april

Femina Royale: F*ck de menopauze

VASTE ACTIVITEITEN IN TEN NOEY

MA

Lessen Nederlands
Wel-Zennn atelier
Forró (Braziliaanse koppeldans)
Petit Mixed Media
Club Joske
Yoga voor vrouwen
FC Josée

DI

Lessen Nederlands
Naaiatelier voor kinderen
Multi Move
Naaiatelier Femma
Liedjes en ritmes Femma
Ukelele lessen

WO

Countrydance 55+
Oriëntaalse dans
Yoga en dans
Alfabetisering Frans

DO

Lessen Nederlands
Fietscursus voor vrouwen
Free Style Lab

VR

Alfabetisering Frans

ZO

Arabische taallessen
Koerdische taallessen

COLOFON

ONTHAALBALIE

Aan het onthaal van Ten Noey kan je terecht voor allerlei informatie over cursussen, cultuur, wonen en werken in Brussel. Openingsuren: Maandag tot donderdag van 09.00 tot 20.00 uur
Vrijdag van van 09.00 tot 18.00 uur

ADRESSEN

FEMMA/OKRA

Grevelingenstraat 20
1000 Brussel

JEUCDCENTRUM AXIMAX

J.W. Wilsonstraat 19
1000 Brussel

Tel. 02 280 45 56

BIB JOSKE

Grensstraat 2
1210 Sint-Joost-ten-Node

JOOST-E-FIEN

Braemtstraat 47
1210 Sint-Joost-ten-Node

GEMEENSCHAPSCENTRUM

TEN NOEY VZW

Gemeentestraat 25,
1210 Sint Joost ten Node

02 217 08 82

tennoey@vgc.be

www.tennoey.be

PRIVACY

Ten Noey respecteert je privacy. Je contactgegevens gebruiken we uitsluitend om je 'De Schakel' toe te zenden en je op de hoogte te houden van eigen activiteiten van Gemeenschapscentrum Ten Noey en aanverwante organisaties in de Vlaamse gemeenschap te Brussel. Je kan op elk moment een adreswijziging doorgeven of aangeven dat je onze informatie niet langer wilt ontvangen via tennoey@vgc.be of GC Ten Noey, Gemeentestraat 25, 1210 Sint-Joost-ten-Node. Voor meer informatie over je overige rechten conform de privacywetgeving, raadpleeg www.tennoey.be/uw-privacy

WERKTEN MEE

AAN DIT NUMMER

Kaatje Van Hemelrijck, Ziggy Vendemmia, Pol Vervaeke, Rodrigo Burgos Zautzik, Lieselotte Vervoort, Jos Laporte, Simon Vandersmissen, Ankelien Kindekens, Mohamad Munem, Wouter Acke, Barbara Dessers.

ZETWERK

www.demaanstekkerij.be

Y.U. Patrick Moyersoan

(Gemeentestraat 25 – 1210 SJTN)
Gemeenschapscentrum Ten Noey vzw
0448.851.563 RPR Brussel

IINZENDINGEN VOOR HET VOLGENDE NUMMER WORDEN VERWACHT OP 5 APRIL 2024. INZENDINGEN DIE ONS NA DEZE DATUM BEREIKEN, KUNNEN WIJ NIET MEER PUBLICEREN. DANK VOOR JE BEGRIP.

MEER INFO!

BEZORG ONS JE MAILADRES VIA [TENNOEY@VGC.BE](mailto:tennoey@vgc.be) EN ONTVANG INFORMATIE OVER ONZE ACTIVITEITEN VIA MAIL OF VIND TEN NOEY LEUK OP FACEBOOK!